

Miljöförvaltningen

Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:

2025-04-22

Diarienummer:

MHN-2025-00141

Handläggare:

Sara Johansson

Delårsuppföljning och verksamhetsrapport mars/april 2025

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Uppföljning per mars/april och helårsprognos 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt bilaga 1,
2. **att** översända Uppföljning per mars/april och helårsprognos 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden till Kommunstyrelsen, samt
3. **att** fastställa Verksamhetsrapport för miljö- och hälsoskyddsnämnden mars 2025 enligt bilaga 2.

Ärendet

Periodens resultat är ett underskott på 0,7 miljoner kronor. För helåret är prognosen ett resultat i balans. Nämndens arbete för att uppfylla styrningen i Mål och budget löper på enligt plan. När det gäller nämndens grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövning, kontroll och förrättningar så löper merparten på enligt plan. Tillsynen inom miljöskyddsområdet ligger dock efter plan.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen, inklusive ekonomistab, enligt instruktioner från kommunledningskontoret.

Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven bedöms inte vara relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan är treårig och visar hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2025–2027. I verksamhetsplanen finns kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag samt nämndmål och åtgärder som nämnden har valt att lägga till.

I mars/apriluppföljningen av verksamhetsplanen ligger fokus på planering och avvikelserapportering. För alla uppdrag och nämndmål anges status för arbetet och vilket år det beräknas vara färdigt. Nämndens arbete pågår enligt plan när det gäller samtliga uppdrag och nämndmål. Detta redovisas i bilaga 1, Uppföljning per mars/april och helårsprognos 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Nämndens verksamhetsplan innehåller också beskrivning av nämndens grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, kontroll och förrättningar. Tillsyns- och kontrollplaner finns som bilagor till verksamhetsplanen. Uppföljning av genomförandet av grunduppdraget redovisas i bilaga 2, Verksamhetsrapport för miljö- och hälsoskyddsnämnden mars 2025. Nämndens arbete med grunduppdraget pågår huvudsakligen enligt plan. Tillsynen inom miljöskyddsområdet ligger dock efter plan.

Miljöskyddsavdelningen får under våren 2025 fyra nya medarbetare. Bemanningen på helår kommer dock att bli lägre än planerat och tillsyn kommer att behöva prioriteras ned. Tillsyn på mindre fordonsvårdsanläggningar, lantbruk och laboratorier kommer att prioriteras ned. Detta är tillsyn som finansieras med timavgift.

Nämndens ekonomiska resultat per mars är ett underskott på 0,7 miljoner kronor. Intäkter från förrättningsavgifter och timavgiftstillsyn ligger lägre än budgeterat. Nämnden har även lägre personalkostnader och övriga kostnader än budgeterat. Helårsprognosen är ett resultat i balans. Det ekonomiska resultatet beskrivs mer utförligt i både bilaga 1 och bilaga 2.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 22 april 2025
- Bilaga 1, Uppföljning per mars/april och helårsprognos 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Bilaga 2, fastställa Verksamhetsrapport för miljö- och hälsoskyddsnämnden mars 2025

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Redovisande dokument

Datum:
2025-05-14

Diarienummer:
MHN-2025-00141

Handläggare:
Sara Johansson, Evin Anik

Uppföljning per mars/april och helårsprognos 2025 för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Innehåll

Om uppföljningen	3
Delårsbokslut mars 2025	4
Nämndens analys – sammanfattning.....	4
Resultat per verksamhet	4
Risker och osäkerhet	5
Status för uppdrag och nämndmål	6
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	7
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	8
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.....	9
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	10
Status för åtgärder	11
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	11
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	12
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	13
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	14

Om uppföljningen

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan är treårig och visar hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2025–2027. I verksamhetsplanen finns kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag samt nämndmål och åtgärder som nämnden har valt att lägga till.

I mars/apriluppföljningen ligger fokus på planering och avvikelserapportering. För alla uppdrag och nämndmål anges status för arbetet och vilket år det beräknas vara färdigt. För uppdrag och nämndmål som inte löper på som tänkt eller som är färdiga redovisas en kommentar.

Nämndens verksamhetsplan innehåller också beskrivning av nämndens grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, kontroll och förrättningar. Tillsyns- och kontrollplaner finns som bilagor till verksamhetsplanen. Uppföljning av genomförandet av grunduppdraget sker i ett separat dokument "Verksamhetsrapport för miljö- och hälsoskyddsnämnden mars 2025".

Delårsbokslut mars 2025

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2025	Periodens utfall 202501-202503	Periodens utfall 202401-202403	Helårsprognos resultat 202503
Politisk verksamhet	1,7	0,0	0,0	-0,1
Infrastruktur, skydd m.m	28,2	-0,7	-2,5	0,1
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	29,9	-0,7	-2,5	0,0

Belopp i miljoner kronor	Prognos- försämring	Prognos- förbättring	Prognosspann min	Prognosspann max
Prognososäkerhet	-0,5	0,5	0,5	0,5

Nämndens analys – sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens resultat per mars är ett underskott på 0,7 miljoner kronor.

Periodens ackumulerade intäkter uppgår till 15,7 miljoner kronor vilket är 3,4 miljoner kronor lägre än periodens budget. Avvikelsen i intäkter förklaras av lägre intäkter för förrättningsavgifter och timavgiftsfinansierad tillsyn.

Avdelningen för miljöskydd ligger efter när det gäller förebyggande tillsyn på årlig avgift och timavgift. I stället har avdelningen under de första tre månaderna lagt tid på att hantera äldre öppna ärenden och introducera två nya medarbetare. Avdelningen haft en lägre bemanning än planerat. En justering av tillsynsplanen utförs för att anpassa målet till bemanningen. I justeringen nedprioriteras timavgiftstillsyn på mindre fordonsvårdsanläggningar, lantbruk och laboratorier. Med den justerade tillsynsplanen förväntas en återhämtning av tillsynen ske senare under året. Det planeras också en rekryteringsomgång till på hösten.

Resultatet visar även lägre kostnader om 0,8 miljoner kronor jämfört med periodens budget, vilket främst beror på lägre personalkostnader och kostnader för övriga tjänster.

För helåret prognostiserar miljö- och hälsoskyddsnämnden ett resultat i balans.

Resultat per verksamhet

Politisk verksamhet

Den politiska verksamheten redovisar ett nollresultat per mars. På helåret prognostiseras den politiska verksamheten göra ett underskott om 0,1 miljoner kronor.

Infrastruktur, skydd mm

Resultat för verksamheten infrastruktur, skydd m.m. är per mars ett underskott om 0,7 miljoner kronor.

Periodens ackumulerade intäkter uppgår till 15,7 miljoner kronor vilket är 3,4 miljoner kronor lägre än periodens budget. Avvikelsen i intäkter förklaras av lägre intäkter för förrättningsavgifter och timavgiftsfinansierad tillsyn inom miljöskydd, hälsoskydd och enskilda avlopp.

Lantmäterimyndighetens förrättningsavgifter är 1,1 miljoner kronor lägre än budget. Det beror på att färre uppdrag än förväntat har avslutats under denna period. På helårsbasis förväntas förrättningsavgifter ligga i linje med budgeterat.

Resultaträkning MHN						
Belopp i miljoner kronor	Utfall mars 2025	Budget mars 2025	Avvikelse utfall/budget	Prognos mars 2025	Budget 2025	Utfall 2024
Taxor, avgifter, hyror och försäljning	15,7	19,1	-3,4	67,7	66,3	61,6
Erhållna bidrag, kostnadsersättningar och gåvor	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,2
Summa intäkter	15,7	19,1	-3,4	68,1	66,3	61,8
Personalkostnader	-17,2	-17,4	0,2	-68,6	-68,1	-65,1
Kommungemensamma fördelade kostnader	-5,4	-5,4	0,0	-21,5	-21,5	-21,3
Övriga kostnader	-1,3	-1,9	0,6	-7,9	-7,4	-6,6
Summa kostnader	-23,9	-24,7	0,8	-98,0	-97,1	-93,0
Kommunbidrag fördelat per verksamhet						
Politisk verksamhet	0,4	0,4	0,0	1,7	1,6	1,6
Infrastruktur, skydd m.m	7,1	7,1	0,0	28,2	29,2	29,2
Summa kommunbidrag	7,5	7,5	0,0	29,9	30,8	30,8
Resultat	-0,7	1,9	-2,6	0,0	0,0	-0,4

Risker och osäkerhet

Nämnden har tagit höjd för personalomsättning i budget och i helårsprognosen. Om bemanningen inte uppgår till planerad nivå och vakanser uppstår eller om det tar mer tid än beräknat att introducera och lära upp ny personal, kommer tillsyn att behöva skjutas fram till kommande år. Det skulle medföra lägre intäkter än prognosticerat. Detta sammantaget innebär en risk för försämring av prognosen med uppåt 0,5 miljoner kronor. Den möjliga förbättringen bedöms uppgå till 0,5 miljoner kronor.

Status för uppdrag och nämndmål

Redovisning av uppdragens och nämndmåls status

Status för uppdrag och nämndmål är en bedömning för perioden januari-april 2025. Bedömningen av status för uppdragen och nämndmålen baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder och redovisas med följande symboler och text:

Uppdraget/nämndmålet är färdigt

Uppdraget/nämndmålet pågår eller väntar enligt plan

Uppdraget/nämndmålet är försenat eller inte påbörjat

Uppdraget/nämndmålet genomförs inte

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Uppdraget pågår enligt plan

Nämndmål NB1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö. (Kommungemensamt nämnd- och bolagsmål)

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice med hög kvalitet. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 13. Stärka Uppsala som evenemangsstad. (KS, GSN, PBN, KTN, IFN, MHN, Destination Uppsala, Uppsala konsert och kongress, Stadsteatern, Uppsala arenor och fastigheter och Uppsala parkering)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 23. Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling. (KS, Uppsala vatten och avfall, PBN och MHN)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat. (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, MHN, OSN, PBN, RÄN, SCN, UBN, ÄLN, Uppsala arenor och fastigheter, Skolfastigheter, Uppsala parkering, Uppsala vatten och avfall och Uppsalahem)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 32. Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur. (KS, GSN, MHN, PBN, Arenor och fastigheter och Uppsalahem)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande.

Beräknat slutår: 2027 | Arbetet pågår enligt plan

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2026 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2025 | Uppdraget pågår enligt plan

Uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft. (Alla nämnder och bolag)

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Beräknat slutår: 2027 | Uppdraget pågår enligt plan

Status för åtgärder

Till uppdragen från Mål och budget och till nämndmål har nämnden kopplat åtgärder som visar hur nämnden planerar att genomföra uppdragen och arbeta i riktning mot målen. Här redovisas status för åtgärder. Kommentar finns vid avvikelser eller färdiga åtgärder. Status för åtgärder är en bedömning för perioden januari-april 2025.

Status för åtgärder markeras med följande färger:

Färdig	Åtgärden är färdig
Enligt plan	Arbetet med åtgärden går enligt plan/väntar enligt plan
Försenad	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat trots att det skulle vara det, eller löper inte på enligt plan
Stoppad	Åtgärden genomförs inte

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen och skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Nämndens åtgärder	Status
Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar.	Enligt plan
Medverka i kommunens gemensamma projekt rörande en gemensam digital assistent för offentlig sektor (Svea)	Enligt plan

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 2. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärder	Status
Utveckla digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete.	Enligt plan

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Nämndens åtgärder	Status
Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning	Enligt plan
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.	Enligt plan

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Nämndens åtgärd	Status
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.	Enligt plan

Tabell 5. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Nämndens åtgärder	Status
Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar.	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Följa upp effekterna av efterhandsdebitering och ny riskklassning.	Enligt plan
Synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete.	Enligt plan

Tabell 6. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Nämndens åtgärder	Status
Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.	Enligt plan
Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.	Enligt plan

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Tabell 7. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärder	Status
Nämnden ska ge en samordnad, rådgivande, rättssäker effektiv företagsservice och ett gott bemötande i sina kontakter med näringslivet.	Enligt plan
Bidra till utvecklingen av digitala tjänster och arbeta med ett datadrivet beslutsfattande för att säkerställa en enkel, rättssäker och effektiv företagsservice för hela näringslivet.	Enligt plan

Tabell 8. Nämndens åtgärder till Uppdrag 13. Stärka Uppsala som evenemangsstad genom att utveckla samverkan och platser för evenemang och upplevelser.

Nämndens åtgärder	Status
Samverka med andra förvaltningar och bidra med nämndens perspektiv i arbetet med att stärka Uppsala som evenemangsstad.	Enligt plan

Tabell 9. Nämndens åtgärder till Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärder	Status
Delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden.	Enligt plan
Nämnden är medarrangör av nationell konferens i Uppsala om vatten, avlopp och kretslopp (VAK 2025) <i>Kommentar: Nämnden har varit medarrangör och deltagit i den nationella konferensen Vatten, avlopp och kretslopp 2025. Konferensen hölls på Fyrishov. Konferensen anordnas av VA-guiden varje år och riktar sig till tjänstepersoner, konsulter, teknikleverantörer och branschexperter. Nämnden höll presentationer, var moderator för konferensen och medverkade i utställningen genom en monter som bemannades tillsammans med Uppsala Vatten och Avfall AB. Nämnden höll också en entreprenörsträff där gräventreprenörer var inbjudna för föreläsningar, möjlighet att besöka utställningen och ställa frågor till förvaltningen.</i>	Färdig

Tabell 10. Nämndens åtgärder till Uppdrag 23. Stärka samverkan inom kommunen i tidiga skeden av planprocessen för att begränsa VA-taxans kostnadsutveckling.

Nämndens åtgärder	Status
Medverka i tidiga skeden av planprocessen för att bidra med kunskap inom nämndens tillsynsområden inom vatten och avlopp.	Enligt plan

Tabell 11. Nämndens åtgärder till Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärder	Status
Kommunala lantmäterimyndigheten: Bidra vid framtagande av detaljplaner.	Enligt plan
Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen	Enligt plan
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program.	Enligt plan

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Tabell 12. Nämndens åtgärder till uppdrag 27. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Nämndens åtgärder	Status
Delta i kommunens arbete med klimatbudget	Enligt plan
Uppmuntra anställda inom Uppsala kommunkoncern att cykla mer och på ett säkert sätt	Enligt plan

Tabell 13. Nämndens åtgärder till uppdrag 28. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens åtgärder	Status
I tillsynen lyfta in frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat.	Enligt plan
Den löpande förebyggande tillsynen av verksamhetsutövare/fastighetsägare med oljeavskiljare fokuseras till riskområde för översvämning. Verksamhetsutövare/fastighetsägare föreläggs att sanera oljeavskiljare som inte längre är i bruk.	Enligt plan
Kartlägg vilka kritiskt miljö - och hälsopåverkande ämnen som kan förväntas spridas i ekosystemet från förorenade områden (riskklass 1 och 2) vid en översvämning och arbeta med att sprida resultatet av detta.	Enligt plan

Tabell 14. Nämndens åtgärder till Uppdrag 32. Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.

Nämndens åtgärder	Status
Strandskyddstillsyn med fokus vid Flottsund och Ekoln.	Enligt plan

Tabell 15. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Nämndens åtgärder	Status
Utföra tillsyn av båtuppläggningsplatser, med fokus på koppar och tributyltenn för att bland annat minska skador på vattenlevande djur.	Enligt plan
Bidra vid framtagande av lokala åtgärdsprogram för Björklingeån, Jumkilsån, Sävaån och Olandsån.	Enligt plan
Bidra i arbetet att utveckla vägledning för praktisk tillämpning av Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde.	Enligt plan
Bidra i framtagande av en släckvattenplan eller motsvarande vägledning för att minimera påverkan från förorenat släckvatten på kommunens dricksvattentäkt.	Enligt plan
Inventera verksamheter och förorenade områden inom utvalda områden utifrån Känslighetskartans zoner för att ta fram underlag till projektinriktad tillsyn	Enligt plan
Sammankalla berörda nämnder och bolag för att säkerställa att VA-försörjningen i VA-utredningsområdena utreds.	Enligt plan

Tabell 16. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Nämndens åtgärder	Status
Tillsyn högfluorerade ämnen (PFAS).	Enligt plan
Minska känsliga gruppers exponering av PFAS i fisk från Fyrisån.	Enligt plan
Tillsyn förorenade områden.	Enligt plan
Utreda ansvar för deponier i riskklass 1 och 2 samt utreda föroreningsspridning till vatten från minst fem deponier.	Enligt plan
Bedriva tillsyn över bygg- och rivningsavfall, matavfall och avfall som faller under producentansvaret.	Enligt plan
Föra dialog kring resurshushållning och cirkularitet vid tillsyn av avfall.	Enligt plan

Tabell 17. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärder	Status
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft	Enligt plan

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Tabell 18. Nämndens åtgärder till Uppdrag 34. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämndens åtgärder	Status
Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan.	Enligt plan

Tabell 19. Nämndens åtgärder till Uppdrag 35. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Nämndens åtgärder	Status
Genomföra verksamhetsanpassade kunskapshöjande aktiviteter kring välfärdsbrott.	Enligt plan
Bidra i arbetet med att förbättra intern nämnd- och bolagsövergripande samverkan inom gemensamma problemområden.	Enligt plan
Bidra i arbetet med att utveckla bakgrundskontroll av individer och företrädare för bolag och föreningar inför exempelvis avtalstecknande, utbetalningar, anställning och konsultverksamhet.	Enligt plan
Bidra i arbetet med att utveckla arbetssätt för att omhänderta avvikelser med välfärdsbrottskoppling i exempelvis kontroller och uppföljning.	Enligt plan
Se över och utveckla internkontrollarbetet för att förebygga välfärdsbrott och otillåten påverkan.	Enligt plan
Bidra i arbetet med att ta fram en samlad vägledning/rutin för hur Uppsala kommun arbetar mot otillåten påverkan.	Enligt plan

Tabell 20. Nämndens åtgärder till Uppdrag 38. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärder	Status
Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder.	Enligt plan

Tabell 21. Nämndens åtgärder till Uppdrag 43. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärder	Status
Som arbetsgivare verka för en god psykosocialarbetsmiljö.	Enligt plan

Tabell 22. Nämndens åtgärder till Uppdrag 46. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens åtgärder	Status
Stärkt beredskap för allvarliga störningar.	Enligt plan
Stärkt beredskap för höjd beredskap.	Enligt plan

Tabell 23. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärder	Status
Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i prioriterade områden.	Enligt plan
Samverkan i syfte att bidra till att utveckla och stärka kommunens arbete med pedagogiska lokaler.	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen.	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull.	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen.	Enligt plan
Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.	Enligt plan

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Verksamhetsrapport

Nämndbehandlas
2025-05-14

Diarienummer:
MHN-2025-00141

Handläggare:
Sara Johansson

Verksamhetsrapport

För miljö- och hälsoskyddsnämnden mars 2025

Innehåll

Verksamhetsberättelsen.....	5
Sammanfattning	6
Ekonomiskt resultat.....	6
Sammanfattning tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller.....	6
Avdelningen för miljöskydd	6
Avdelningen för hälsoskydd	7
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp.....	7
Kommunala lantmäterimyndigheten	7
Livsmedelskontroll	7
Tillståndsenheten	8
Bakgrund	9
Den kommunala organisationen.....	9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	9
Miljöförvaltningen	10
Begreppsdefinitioner.....	11
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller	13
Myndighetssamverkan mot illegal verksamhet.....	13
Miljösamverkan	13
PFAS-föroreningar i mark och vatten.....	14
Avdelningen för miljöskydd	15
Fokus i tillsynen 2025	15
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	15
Tillsyn	15
Inkommande ansökningar och anmälningar	16
Inkommande remisser	16
Inkommande klagomål och incidentärenden	17
Övriga ärenden för kännedom och tillsyn.....	17
Verksamhetsresultat	17
Sammanfattande bedömning.....	18
Avdelningen för hälsoskydd.....	19
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	19
Tillsyn	19
Inkommande ansökningar och anmälningar	22
Inkommande remisser och klagomål.....	22
Smittspårning	22
Verksamhetsresultat	22
Sammanfattande bedömning.....	23
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp	24

Övergripande prioriteringar 2025:	24
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	24
Tillsyn	24
Inkommande ärenden	25
Verksamhetsresultat	26
Sammanfattande bedömning.....	27
Kommunala lantmäterimyndigheten.....	28
Fokus 2025.....	28
Förrättningar	28
Inkommande ansökningar	28
Inkommande remisser	28
Uppdrag från Lantmäteriet.....	28
Verksamhetsresultat	29
Sammanfattande bedömning.....	30
Enheten för livsmedelskontroll	31
Fokus i kontrollen 2025	31
Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan	31
Riskklassning och kontroll enligt ny frekvens.....	32
Efterhandsdebitering av kontroll.....	32
Kontroller.....	32
Inkommande ansökningar och anmälningar	33
Inkommande remisser och klagomål.....	33
Verksamhetsresultat	34
Uppföljning mot plan 2025	34
Jämförelsesiffror 2023–2025	35
Sammanfattande bedömning.....	35
Tillståndsenheten	36
Fokus 2025.....	36
Tillsyn	36
Inkommande ansökningar och anmälningar	37
Inkommande remisser och klagomål.....	37
Verksamhetsresultat	38
Sammanfattande bedömning.....	39
Viktiga händelser på miljöförvaltningen.....	40
Arbete med verksamhetsutveckling	40
Beredskap och säkerhet.....	40
Bemötande och service.....	41
NKI-resultat	41
Medarbetare och ledare	42
Arbetsmiljöansvar.....	42

Chef- och ledarskap	42
Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare	43
Kommunikation	44
Internkommunikation.....	44
Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se	44
Press/media	44
Extern information och material.....	45
Resultat för miljöförvaltningens verksamheter	46
Uppföljning av indikatorer	48
Mål.....	48
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)*	48
0.....	48
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)*	48
0.....	48
Kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag	49
Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	50
Politisk verksamhet	50
Administrativa enheten.....	50
Avdelningen för miljöskydd	50
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp	50
Avdelningen för hälsoskydd.....	50
Kommunala lantmäterimyndigheten.....	51
Enheten för livsmedelskontroll	51
Tillståndsenheten	51
Tabell ekonomiskt resultat och prognos (mnkr)	51

Verksamhetsberättelsen

Den här verksamhetsrapporten omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens (nämndens) verksamhetsresultat för januari-mars, ekonomiskt resultat för januari-mars samt ekonomisk prognos för helår i förhållande till verksamhetsplan och budget 2023.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen.

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden samt lantmäteriförrättningar. Därutöver arbetar nämnden mot de fokusmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år.

Sammanfattning

Ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett underskott på 0,7 miljoner kronor.

Periodens ackumulerade intäkter uppgår till 15,7 miljoner kronor vilket är 3,4 miljoner kronor lägre än periodens budget. Avvikelsen i intäkter förklaras av lägre intäkter för förrättningsavgifter och timavgiftsfinansierad tillsyn.

Resultatet visar även lägre verksamhetskostnader om 0,8 miljoner kronor jämfört med periodens budget, vilket beror på lägre personalkostnader och övriga tjänster.

Resultatet är för övrigt enligt plan och intäkterna består av fakturering för livsmedelskontroll, tillsyn utifrån miljöbalken och förrättningsavgifter.

Sammanfattning tillsyn, tillståndsprovningar, förrättningar och kontroller

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen ligger efter när det gäller förebyggande tillsyn på årlig avgift och timavgift. I stället har avdelningen under de första tre månaderna lagt tid på att hantera öppna ärenden och introducera två nya medarbetare. Avdelningen har också lagt tid på inkommande ärenden.

Utöver det har avdelningen haft en lägre bemanning än planerat. En justering av tillsynsplanen utförs för att anpassa målet till bemanningen. I justeringen nedprioriteras timavgiftstillsyn på mindre fordonsvårdsanläggningar, lantbruk och laboratorier. Med den justerade tillsynsplanen förväntas en återhämtning av tillsynen ske senare under året. Det planeras också en rekryteringsomgång till på hösten.

Det har inkommit fler anmälningar och ansökningar än förra året och mer tid har lagts på dem än förväntat under januari till mars 2025. Även handläggning av remisser har under början av 2025 krävt mer tid än förväntat.

Avdelningen för hälsoskydd

Tillsynen har kommit i gång bra, men avdelningen har haft en längre uppstartsperiod än väntat. Det beror på nya fokusområden i tillsynen och ett förändrat arbetssätt för informationsmöten med rektorer på skolor och förskolor. Dessa förändringar har krävt mer tid än planerat och avdelningen har även påverkats av förändringar i bemanningen.

Trots den något längre uppstartsperioden under inledningen av året och vissa förändringar i bemanningen bedöms tillsynsplanen för året kunna genomföras enligt plan.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Tillsynsverksamheten avseende enskilda avlopp har bedrivits i enlighet med plan. Under mars månad genomfördes inspektioner av 120 minireningsverk och den mer omfattande tillsynen av äldre markbaserade avlopp inleddes i april.

Inkommande ärenden, främst ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp, har ökat och överstiger nu prognosticerade nivåer. Antalet meddelade tillstånd till nya avlopp ligger i linje med planerade mål, till och med något högre. Dock har den ökade antalet inkommande ärenden medfört att gapet mellan inkomna ansökningar och fattade beslut har ökat.

Vad gäller bygglovsremisser har en tydlig minskning kunnat konstateras, medan antalet planremisser ligger i linje med tidigare års nivåer. Planeringen av tillsynen av strandskydd har påbörjats avseende den nya sträcka där tillsyn ska ske i september.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Antalet fattade beslut ligger högre under perioden än jämfört med tidigare år, vilket bland annat beror på en stabil bemanning i kombination med fokus på avslut. Myndigheten har också beslutat i några av de äldre ärenden som varit mycket tidskrävande. Tid som nu istället kunnat läggas på nyare ärenden.

Under perioden har arbetssättet med enhetsledare på myndigheten utvecklats vidare, vilket lett till ökat stöd både för avdelningschef och övriga medarbetare på myndigheten.

Väntetiden har sjunkit under perioden och förväntan är att den kommer fortsätta nedåt under resten av året.

Livsmedelskontroll

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl under årets första månader. Det har även fungerat bra med handläggning av administrativa ärenden så som registreringar och avregistreringar. Antalet beslut om åtgärd ligger i nivå med motsvarade period 2024. Mängden utförd uppföljande kontroll mäts numera i tid och har under årets början varit högre än planerat.

De fokusområden som prioriterats den första tertialen har varit planerad och händelsestyrd kontroll, arbete mot livsmedelsfusk, provtagning inom SVARM (Sveriges övervakning av antibiotikaresistens i djur och livsmedel) och miljösamverkan, samsyn kring debitering av kontrolltid, samt påbörjat användandet av digitala verktyg i

samband med kontrollbesök. Att använda digitala verktyg vid kontroll har fungerat väl och innebär både bättre service för verksamhetsutövaren och att inspektören kan arbeta effektivare.

Tillståndsenheten

Arbetet har fungerat bra under våren. Planen för tillsyn av serveringstillstånd på helåret bedöms som genomförbar, både inre tillsyn och 300 tillsynsbesök på serveringsställen. Under perioden januari-mars har ett företag erhållit en erinran och ett en varning. Två tillstånd har återkallats. Under perioden har fler tillsynsärenden öppnats än motsvarande period tidigare år, detta beror framför allt på brister i ekonomin i verksamheterna på grund av det ekonomiska läget.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförbar. Likaså övriga tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigaretter och folköl.

Bakgrund

Den kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det de som sköter genomförandet av kommunens verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fleråriga fokusmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå fokusmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan i en verksamhetsberättelse resultaten för sin verksamhet samt hur de har genomfört de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot förorening från fartyg samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

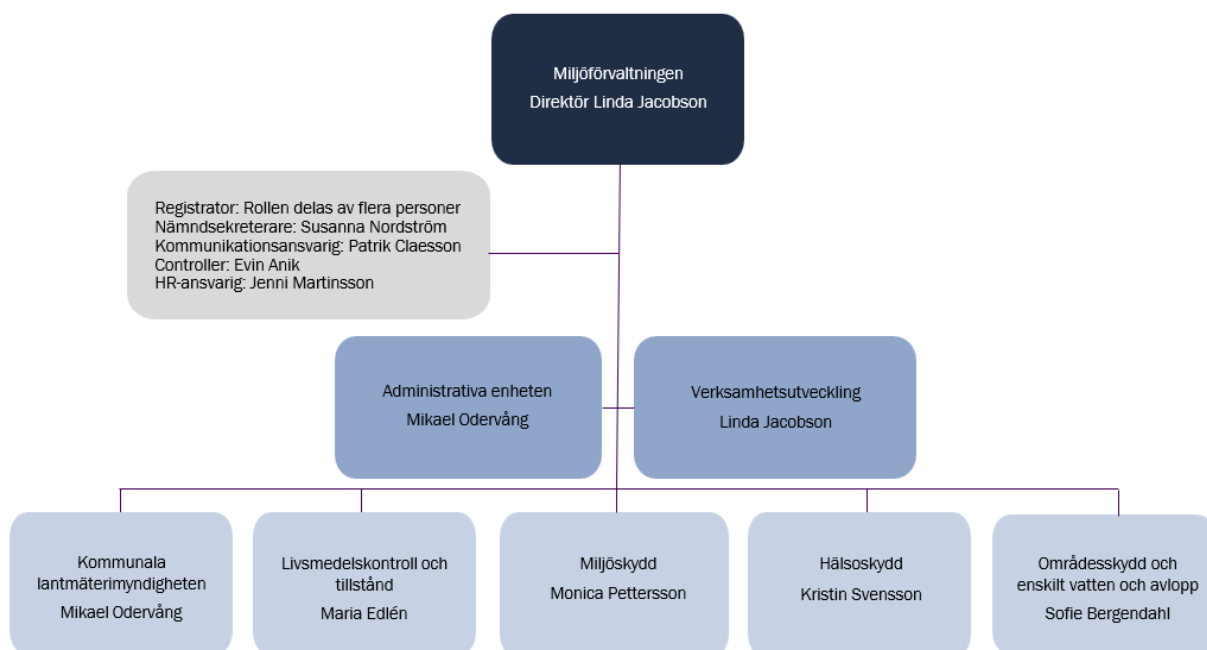
Miljöförvaltningen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden vilka organiseras i fem avdelningar som åskådliggörs i organisationsbilden nedan.

Verksamhetsområdena är:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de fem avdelningarna finns en administrativ enhet samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Figur 1: Organisationsbild miljöförvaltningen.

Begreppsdefinitioner

De begrepp som används i verksamhetsberättelsen förklaras under detta avsnitt.

Tillsyn	Aktiviteter som syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Förebyggande tillsyn definieras som de aktiviteter som planeras utifrån risk och erfarenhet. Uppföljande tillsyn föranleds av att brister har uppmärksamats i en verksamhet. Inom alkoholtillsynen finns yttre respektive inre tillsyn. Yttre tillsyn definieras som den tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Inre tillsyn är den tillsyn som genomförs genom förfrågningar till andra myndigheter (granskning av bland annat handel och vandel).
Kontroll	Aktiviteter som syftar till att säkerställa att livsmedels- och foderlagstiftningen följs. Likheter med tillsyn är stora, men tillsyn enligt miljöbalken har en bredare innebörd än kontroll via livsmedels- och foderlagstiftningen. Motsvarigheten till förebyggande tillsyn och uppföljande tillsyn benämns i livsmedelslagstiftningen som normal kontroll respektive extra offentlig kontroll.
Förrättning	Ett ärende inom kommunala lantmäterimyndigheten som oftast tillkommit genom en ansökan och som alltid leder till ett myndighetsbeslut fattat av en förrättningslantmätare. En förrättning hanterar frågor gällande fastighetsbildning, fastighetsbestämning, servitutsfrågor m.m.
Inspektion	Ett förankat eller oanmält tillsynsbesök för att kontrollera hur en verksamhet eller fastighetsägare lever upp till krav och informera om lagstiftningen.
Besök	Alla möten på plats hos verksamhetsutövaren.
Ärende	En avgränsad fråga som myndigheten/förvaltningen arbetar med. Det innehåller handlingar som har upprättats eller inkommit till förvaltningen.
Ärendebalans	Antal ärenden som inte är avgjorda.

Remiss	Ett ärende som myndigheten får för yttrande.
Anmälan	Alla ärenden där någon gör en anmälan om något. Genererar ett beslut, men inte ett tillstånd.
Ansökan	Alla ärenden där någon ansöker om något. Genererar ett beslut eller ett tillstånd.
Klagomål	Aktiviteter för att se att lagstiftningen följs. Tillsynen föränleds av att andra misstänker brister. Här inkluderas ”extra offentlig kontroll”.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Nämnden bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom sitt grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller. Genom att kontrollera att miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter med flera följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir säkrare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättssäkert och serviceinriktat arbete och tydlig och lättillgänglig information ger nämnden kommunens invånare och verksamheter förutsättningar att göra rätt och bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor. På så sätt bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljökvalitetsmålen.

Myndighetssamverkan mot illegal verksamhet

Nämnden har under året fortsatt utvecklat och upprätthållit kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen.

Transportkontroll har genomförts tillsammans med kommunpolisen. Planering har genomförts för kommande tillsynsinsatser senare under året.

Nämnden har även planerat insatser för att upptäcka livsmedelsfusk. Utifrån inkomna tips har utredning gjorts och förbud lagts på godis som saknat spårbarhetsuppgifter och där hållbarhetsuppgifter tagits bort från förpackningar.

Nämnden medverkar i kommungemensamma forum för att upptäcka och motverka välfärdsbrott.

Miljösamverkan

"Mitt Miljösamverkan" är ett forum för miljö- och hälsoskyddsförvaltningar inom Uppsala, Dalarna, Gävleborgs och Västmanlands län och syftar till en ökad samsyn och en mer enhetlig myndighetsutövning.

Förvaltningen är representerad i styrgruppen för Mitt miljösamverkan och fokus under perioden har varit att rekrytera nya projektledare (ersättningsrekrytering samt förstärkning genom utökning av projektledartiden från en och en halv tjänst till motsvarande två årsarbetskrafter).

Inom ramen för Mitt Miljösamverkan finns en gemensam arbetsyta som alla inspektörer har tillgång till. Där ställdes, besvarades och diskuterades tillsynsrelaterade frågor och utmaningar.

Genom miljösamverkan stärker nämnden sina kontakter med kommuner i länet och angränsande län.

PFAS-föreningar i mark och vatten

Arbetet med att öka kunskapen om PFAS-föreningar i mark och vatten har fortsatt. På förvaltningen har en PFAS-grupp inrättats för att kunna hantera och svara på frågor kring PFAS i enskilda dricksvattenbrunnar i och med nya riktvärden från Livsmedelsverket. PFAS-gruppen består av inspektörer från flera avdelningar. Syftet med gruppen är att underlätta samarbete, extern och intern kommunikation och erfarenhetsutbyte i förvaltningsövergripande frågor kopplat till PFAS-problematik. Under perioden har förvaltningen även bjudit in andra förvaltningar och bolag till ett kunskapshöjande seminarium och erfarenhetsutbyte kring PFAS-problematik. Nämnden har fortsatt sitt arbete med att källspåra och utreda ansvar för PFAS-föreningar. Under perioden har ett nytt projekt avseende undersökningar av PFAS-halter i fisk från Fyrisån påbörjats. Det är en fortsättning på projektet PFAS i fisk som genomfördes under 2023 och 2024. Nu provtas fisk från fler ställen i Fyrisån. Det nya projektet avslutas under 2026.

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, bioteknik (Life Science), fordonsservice, avloppsreningsverk, bergtäkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2025

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2025 utifrån behovsutredningen.
- Arbeta med förorenade områden, identifiera ansvariga för förorenade områden och förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet och genomföra egen tillsyn på miljöfarliga verksamheter för att upptäcka misstänkt illegal verksamhet.
- Utveckla arbetet och kunskapen kring PFAS-föroreningar i mark och vatten och fortsätta arbetet med källspårning av PFAS.
- Genomför kontroll enligt marknadskontrollförordningen.
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att förbättra kommunens vattenmiljöer.
- Delta i förvaltningens och kommunens arbete med plan- och bygglov genom att svara på remisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger flera tillsynsområden och fokusområden som berör miljöskydd. De tillsynsområden som är aktuella för miljöskydd är förorenade områden, avfall, miljöfarlig verksamhet och kemikalier. De fokusområden som berörs är bland annat tillsyn av förorenade områden med riskklass 1 och 2, anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt § 28 i FMH, illegal avfallshantering, återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall, växtnärläckage från jordbruk och hästgårdar, energihushållning, Reach och biocider. Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen.

Tillsyn

Avdelningen ligger efter när det gäller förebyggande tillsyn på årlig avgift och timavgift. Avdelningen har under första tre månaderna lagt tid på att hantera öppna ärenden och avslutat 31 procent mer ärenden än under samma period förra år. Avdelningen har också lagt tid på att introducera två nya medarbetare och hantera inkommande ärenden. Avdelningens bemanning på helår kommer att bli lägre än planerat trots introduktion av två nya medarbetare under perioden och ytterligare två medarbetare under maj månad, vilket innebär att tillsynsplanen behöver justeras. I tillsynsplanen prioriteras ned delar av timavgiftstillsyn på mindre fordonsvårdsanläggningar, lantbruk och laboratorier till förmån för tillsyn på årlig avgift och inkommande ärenden. Med den justerade tillsynsplanen förväntas en återhämtning av tillsynen ske senare under året. Det planeras också för ytterligare rekrytering under hösten.

Avdelningen har under perioden bland annat förberett och påbörjat tillsynsprojekt avseende bygg- och rivningsavfall samt energitillsyn. Avdelningen har även fortsatt med ett större tillsynsprojekt avseende tandläkare.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2025	Genomförd tillsyn per 31 mars 2025	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl. köldmedia och tillsynsskuld)	3 500 timmar	474	14 %
Tillsyn med timavgift inkl. uppföljande tillsyn	3 000 timmar	203	7 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	890 timmar	150	17 %

Förorenade områden

Avdelningen genomförde tillsyn på förorenade områden inklusive egeninitierad tillsyn av till exempel nedlagda deponier och objekt med riskklass 1 och 2 (mycket stor eller stor risk för människors hälsa och miljön).

Energitillsyn

Energitillsyn utförs oftast som en del av den ordinarie miljötillsynen. Exempel på frågor som ställs är vad verksamheten har gjort för energibesparande åtgärder och om energikartläggning genomförts. Avdelningen påbörjade även en riktad tillsynsinsats mot fastighetsägare som enligt boverkets register använder fossilt bränsle för uppvärmning.

Kommungemensamt vattenarbete

Under perioden har avdelningen löpande deltagit i arbetsmöten avseende det kommungemensamma vattenarbetet rörande olika program för grund- och dagvatten med flera. Inom detta forum hanteras bland annat förvaltnings- och åtgärdsplanen enligt vattenförvaltningen, lokala åtgärdsprogram, släckvattenplan och vägledning för praktisk tillämpning av Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Antalet inkomna ansökningar och anmälningar har ökat jämfört med föregående år. De vanligaste ärendetyperna i denna grupp var anmälningar och ansökningar om installation av värmepump, anmälan om avhjälpande av förorening och anmälan om återvinning av avfall i anläggningsändamål.

Inkommande remisser

Antalet inkommande ärenden i form av remisser är något lägre än föregående år men den totalt nedlagda tiden på handläggning av remisser har uppgått till 28 procent av den planerade tiden för 2025. Exempel på remisser som ofta tar mycket tid i anspråk är

remisser gällande tillståndsprövningar, lagstiftningsförslag, planärenden samt olika typer av samråd. De till antalet vanligaste remisserna är vattenskyddsdispenser samt bygglov och förhandsbesked.

Inkommande klagomål och incidentärenden

Avdelningen hanterar klagomål som gäller påverkan på miljön genom nedskräpning och utsläpp till mark, luft och vatten. Därutöver hanterar avdelningen incidentärenden som ofta utgörs av utsläpp av drivmedel vid olyckor. Incidentärenden kommer oftast till avdelningens kännedom via räddningstjänsten eller genom att verksamheter själva hör av sig.

Antalet inkomna klagomål är något fler än förra året, medan antalet inkomna incidentrapporter ligger på motsvarande nivå som förra året.

Totalt sett motsvarar den nedlagda tiden på klagomål och incidentärenden under året tiden som lades ned under samma tidsperiod föregående år. De flesta klagomål under året handlade om nedskräpning, avfallshantering och buller.

Övriga ärenden för kännedom och tillsyn

Antalet övriga ärenden för kännedom och tillsyn har ökat de senaste åren i samband med förändringar i lagstiftningen. Även under 2025 har antalet inkommande övriga ärenden för kännedom och tillsyn ökat markant jämfört med föregående år. De vanligaste ärendetyperna i denna kategori är information om tillstånd eller bekräftelse av anmälningar avseende transport av farligt avfall samt 5-årskontrollrapporter för oljeavskiljare.

Verksamhetsresultat

Miljöskydd	Mars 2023	Mars 2024	Mars 2025
Antal inspektioner	65	45	36
Antal verksamheter som fått besök	64	40	32
Antal inkommande ansökningar	17	21	33
Antal inkommande anmälningar	52	52	71
Antal inkommande informationsärenden ¹	-	22	16
Antal remisser	26	30	27
Antal klagomål	12	27	31
Antal inkomna incidentrapporter	-	10	9
Antal övriga inkommande ärenden ²	-	84	77

- 1) Inkluderar ärenden information om cisterninstallation, information om köldmedieinstallation och konvertering av köldmedieaggregat, information om nedgrävningsplats för häst samt underrättelse om påträffad förorening, som tidigare har varit anmälnings- och tillståndsärenden och som tidigare är räknades med under antalet anmälningar och ansökningar.
- 2) Inkluderar ärenden som vi endast får in för kännedom och där ingen avgift tas ut samt händelsestyrda tillsynsärenden som t.ex. miljöstraffavgifter av olika slag, information om slamspridning och slamlagring, eldning av byggnad. Även egeninitierade, avgiftsfinansierade ärenden avseende förorenad mark ingår.

Sammanfattande bedömning

Avdelningen ligger efter när det gäller förebyggande tillsyn på årlig avgift och timavgift. I stället har avdelningen under de första tre månaderna lagt tid på att hantera öppna ärenden och introducera två nya medarbetare. Avdelningen har också lagt tid på inkommande ärenden.

Utöver det har avdelningen haft en lägre bemanning än planerat. En justering av tillsynsplanen utförs för att anpassa målet till bemanningen. I justeringen nedprioriteras timavgiftstillsyn på mindre fordonsvårdsanläggningar, lantbruk och laboratorier. Med den justerade tillsynsplanen förväntas en återhämtning av tillsynen ske senare under året. Det planeras också en rekryteringsomgång till på hösten.

Det har inkommit fler anmälningar och ansökningar än förra året och mer tid har lagts på dem än förväntat under januari till mars 2025. Även handläggningen av remisser har under början av 2025 krävt mer tid än förväntat.

Avdelningen för hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatueringar.

Fokus i tillsynen 2025:

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2025 enligt behovsutredningen.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Utifrån vår roll som tillsynsmyndighet bidra i arbetet med luftkvalitet.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet.
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus, skolor och förskolor.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger fyra fokusområden för tillsynsområdet hälsoskydd. De utpekade fokusområdena i strategin för 2022–2025 är inomhusmiljö i bostäder, likvärdig tillsyn av yrkesmässig hygienisk verksamhet, bassängbad samt inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola med extra fokus på städning.

Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen med målet att uppfylla de angivna effektmålen genom tillsyn på till exempel skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska verksamheter.

Tillsyn

Tillsynen har kommit i gång bra, men avdelningen har haft en längre uppstartsperiod än väntat. Det beror på nya fokusområden i tillsynen och ett förändrat arbetssätt för informationsmöten med rektorer på skolor och förskolor. Dessa förändringar har krävt mer tid än planerat och avdelningen har även påverkats av förändringar i bemanningen.

Trots den något längre uppstartsperioden under inledningen av året och vissa förändringar i bemanningen bedöms tillsynsplanen för året kunna genomföras enligt plan.

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2025	Genomförd tillsyn per 31 mars 2025	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av objekt med årlig avgift	3 100 timmar	789	25 %
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande & uppföljande)	2 000 timmar	320	16 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	600 timmar	55	9 %

Gym och idrottsanläggningar

Tillsynen påbörjades och går enligt plan. Två av 39 planerade besök är hittills utförda. Både gym och idrottsanläggningar nyttjas vanligtvis av många personer dagligen och därför är det viktigt att verksamheten har en fungerande egenkontroll. Fokus i tillsynen är lokalens skick, ventilation, städning, hygien och att förebygga tillväxt av legionella.

Förskolor, skolor och fritidshem

Tillsynen på förskolor, skolor och fritidshem har påbörjats enligt plan. Hittills har cirka 40 procent av årets planerade inspektioner på skolorna genomförts, medan inspektionerna på förskolor och fritidshem planeras till senare under året.

På skolorna fokuserar tillsynen på verksamhetens egenkontroll, riskbedömning, inomhusmiljö, rökfri skolmiljö och luftkvalitet för att säkerställa att eleverna har en hälsosam och trygg miljö att lära och utvecklas i.

Förskolorna kommer att inspekteras med fokus på UV-exponering, materialval på förskolegårdar och temperatur inomhus. Dessa områden är viktiga för att säkerställa att barnen har en hälsosam och trygg miljö. UV-exponering är ett särskilt viktigt område eftersom tillräckligt med solskydd är nödvändigt för att skydda barn och unga från skadlig UV-strålning, särskilt under vår och sommar. Genom tillsynen vill nämnden säkerställa att verksamheterna vidtar tillräckliga åtgärder för att skydda barnen, till exempel genom att ha tillräckligt med skugga och UV-skydd i utemiljöerna. Därför planeras tillsynsbesöken av förskolorna till tidigast mitten av april, då löv och blad på växtlighet har hunnit utvecklas.

Som inledning av årets tillsyn har två digitala informationsmöten genomförts för rektorer och andra nyckelpersoner på skolor och förskolor. Mötena live-sändes och spelades in i Stadshusets studio, vilket möjliggjorde för alla berörda att ta del av informationen. Genom att informera och engagera skolor och förskolor vill nämnden säkerställa att verksamheterna har tillräckligt med information inför tillsynsbesöken och på så sätt bidra till att skapa förutsättningarna för en hälsosam och trygg miljö för barn och unga.

Förvaltningen ser att samarbetet mellan alla kommunens parter kring inomhusmiljö och fastighetsfrågor har utvecklats och behöver fortsätta utvecklas så att brister åtgärdas inom rimlig tid. Förvaltningen deltar i ett kommungemensamt

samverkansarbete för att utveckla samarbetet och bidra till hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skola och förskola.

Vård- och omsorgsboenden

Tillsyn på vård- och omsorgslokaler påbörjades enligt plan och cirka 40 procent av den planerade tillsynen är hittills genomförd.

Fokus vid tillsynen är att kontrollera att verksamheten har fungerande egenkontrollrutiner för att säkerställa att de boende har en god inomhusmiljö. Fokus är bland annat på frågor om legionella, ventilation, temperatur, buller, fuktskador, radon, temperatur och städning.

Arbetet med tillsynen kommer att fortsätta under nästkommande tertiäl med målet att alla planerade tillsynsbesök utförs under året.

Strandbad och bassängbad

I tillsynen på bassängbad har avdelningen följt upp tidigare konstaterade brister och genomfört nya inspektioner. Analysresultat granskas kontinuerligt för alla badanläggningar i kommunen.

Strandbadstillsynen har påbörjats i liten skala, med fokus på att rapportera badplatsernas provtagningsplaner och genomföra ett tillsynsmöte. Under första tertiälen genomförde avdelningen ett tillsynsmöte med stadsbyggnadsförvaltningen, som är verksamhetsutövare för de flesta strandbad i kommunen. Avdelningen deltog även i flera utbildningar från Havs- och vattenmyndigheten om badvattenkvalitet och åtgärder vid badplatserna.

Tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus

Tillsyn av radonhalter i flerbostadshus går enligt plan. Nämnden har hittills genomfört 130 av de 654 timmar som planeras för året, vilket motsvarar 20 procent.

Genom tillsynen bidrar nämnden till att minska risken för att människor utsätts för höga radonhalter i sina bostäder och till att åstadkomma likvärdiga förutsättningar i bostäder med avseende på strålmiljön.

Tillsyn av luftkvalitet

Luftföroreningar påverkar både hälsa och miljön. De kan göra människor sjuka och förkorta den förväntade livslängden. Genom tillsyn, medverkan vid utbildning och luftmätningar bidrar nämnden till bättre luftkvalitet i kommunen. Nämnden bidrar genom sitt arbete som tillsynsmyndighet till kommunens åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet.

Miljökvalitetsnormer för partiklar och kvävedioxider klaras för närvarande vid mätstationerna.

Under första tertiälet har förvaltningen medverkat i flera aktiviteter, bland annat ett riksdagsseminarium om luftkvalitet. En representant från avdelningen har också medverkat på projektkursen luftvård på universitetet genom en föreläsning samt handledning av projektarbeten.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Förvaltningen har hanterat 8 anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter under perioden. Utöver det har förvaltningen hanterat 70 ärenden gällande avfallshantering, till exempel anmälan om kompostering och ansökan om uppehåll i sophämtning. Detta är en minskning med cirka 30 procent jämfört med 2024.

Inkommande remisser och klagomål

Nämnden hanterade inkomna remisser och klagomål enligt plan. Under första tertialet kom 65 nya klagomålsärenden in och avdelningen har lagt ner cirka 200 timmar på handläggning av klagomål. Cirka 25 procent av tiden bedömdes som debiterbar.

Nämnden yttrade sig löpande över inkommande remisser angående detaljplaner, program, bygglov och lokaliseringsprövning. Under första tertialet hanterades 22 remisser.

Smittspårning

Nämnden har ansvar för smittspårning vid objektburen smitta. Med objektburen smitta menas sjukdomar som sprids mellan objekt (till exempel vattenanläggningar) eller sällskapsdjur och människa. Det vanligaste smittspårningsärendet på avdelningen gäller smittspårning av legionella. Smittspårningsarbetet har genomförts enligt plan. Hittills har förvaltningen hanterat två nya legionellaärenden.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att bibehålla en god beredskap vad gäller personella och materiella resurser och kompetens hos personal för att snabbt kunna spåra smitta och undanröja risken för vidare smittspridning.

Verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat hälsoskyddstillsyn	Mars 2023	Mars 2024	Mars 2025
Antal inspektioner	138	189	144
Antal verksamheter som fått inspektion	92	140	107
Antal inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	14	17	8
Antal övriga inkommande ansökningar och anmälningar	62	110	81
Antal remisser	12	21	22
Antal nya klagomål	55	60	65

Sammanfattande bedömning

Tillsynen har kommit i gång bra, men avdelningen har haft en längre uppstartsperiod än väntat. Det beror på nya fokusområden i tillsynen och ett förändrat arbetssätt för informationsmöten med rektorer på skolor och förskolor. Dessa förändringar har krävt mer tid än planerat och avdelningen har även påverkats av förändringar i bemanningen.

Trots den något längre uppstartsperioden under inledningen av året och vissa förändringar i bemanningen bedöms tillsynsplanen för året kunna genomföras enligt plan.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Nämnden utför tillsyn enligt miljöbalken på små avloppsanläggningar, dimensionerande för upp till 200 personer. Syftet är att minska övergödningen och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag. Tillsynen bidrar också till renare grundvatten och bättre dricksvattenkvalitet. Nämnden utför också tillsyn på områdesskydd. I Uppsala är det strandskydd och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgång till stränder och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifterna följs. Nämnden har en viktig roll som remissinstans inför förhandsbesked och bygglov på landsbygden och nya detaljplaner. Nämnden har också en viktig stödjande roll till kommunens huvudman, Uppsala Vatten, vid planering för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp genom sin expertkunskap om enskilt VA.

Övergripande prioriteringar 2025:

- Utöva tillsyn av små avlopp med tillstånd från tiden före miljöbalken infördes.
- Utöva tillsyn av små och mellanstora reningsverk.
- Utöva tillsyn av strandskydd.
- Handlägga inkommande ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp.
- Handlägga inkommande ansökningar inom områdesskydd.
- Handlägga bygglovsremisser och planremisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Små avlopp är ett av fokusområdena i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Effektmålet är att tillsynen leder till att de små avloppsanläggningarna har liten påverkan på miljö och hälsa. Ett sätt att nå det är att tillsynen av små avloppsanläggningar blir bättre anpassad till avloppsanläggningens geografiska placering och tekniska lösning. Den tillsyn som bedrivs idag av nämnden bygger ungefär på samma princip. Nämnden behöver förbereda riskklassning av alla små avlopp i kommunen inför riskbaserad tillsyn enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning.

Tillsyn

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd	Planerad tillsyn 2025	Genomförd tillsyn per 31 mars 2025	
		timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25–200 pe)	60 timmar	0	0
Tillsynsprojekt med timavgift	2 150 timmar	216	12 %
Tillsynsprojekt med kommunbidrag	1 970 timmar	457	23 %
Inkommande ärenden med timavgift	3 370 timmar	920	27 %

Enskilt avlopp

Tillsynen av enskilda avlopp är beroende av väderförhållanden och kan endast bedrivas effektivt när det är barmark och plusgrader. Därför sker tillsynen huvudsakligen från mitten av mars till och med november. Under de första tre månaderna var därför den avgiftsfinansierade tillsynstiden låg.

Planen är att tillsynen av avlopp med årlig avgift ska ske under hösten.

Tillsynen av små avlopp som har tillstånd från tiden före miljöbalken har fortskridit enligt plan. I början av året skickades 240 frågeformulär ut till fastighetsägare som ska ha tillsyn under våren 2025. Ungefär 75 procent av dessa svarade på frågeformuläret, och 21 procent uppgav att deras avlopp är undermåligt och att inspektion inte är nödvändig. Detta är en något högre siffra än förra året. Inspektionerna påbörjades i början av april.

Under mars månad genomfördes en särskild tillsynsinsats, där 120 minireningsverk inspekterades under två veckor. Syftet med denna tillsyn var att kontrollera att fastighetsägarna har en fungerande egenkontroll och att de kan visa upp analysresultat på utgående vatten enligt villkor i sina tillstånd.

I början av året skickades 11 vitesbeslut ut till fastighetsägare som ännu inte ansökt om eller nyligen ansökt om tillstånd till nytt avlopp, trots att utsläpp från dessa avlopp förbjöds från och med den 1 oktober 2024.

Avdelningen har under perioden deltagit i två kommungemensamma samverkansgrupper, VA-plansgruppen och VA på landsbygden. På mötena deltar representanter från Uppsala vatten, bygglov, detaljplan och strategisk planering.

Områdesskydd

Nämnden genomförde inte tillsyn i något nytt område. Däremot fortsatte handläggningen i pågående ärenden samt planering inför tillsyn som ska genomföras i september.

Inkommande ärenden*Enskilt avlopp*

Under den aktuella perioden inkom 119 ansökningar om enskilt avlopp, vilket är en betydande ökning jämfört med samma period föregående år och överstiger prognosticerade nivåer. Avdelningen utfärdade ett stort antal tillstånd, fler än vad som var fallet föregående år och fler än prognos. Detta trots att avdelningen samtidigt bedrev intensiv tillsyn av små reningsverk, genomförde upplärning av nya medarbetare och förberedde den nationella Vatten- och avloppskonferensen "VAK".

Ärendebalansen, som avser skillnaden mellan antalet inkomna ansökningar och antalet fattade beslut, beror uteslutande på att antalet inkommande ansökningar överstiger de beräknade nivåerna. Övriga ärenden, såsom utförandeintyg, ansökningar om slamdispens och kompostering, hanterades i samma omfattning som tidigare år.

Områdesskydd

Antalet ansökningar var i linje med tidigare år. Ärendebalansen är något högre än motsvarande period föregående år vilket i huvudsak beror på att dubbelt så många ärenden behöver beslutas av nämnden 2025.

Remisser

Under de första tre månaderna var antalet bygglovsremisser som kom in till nämnden för granskning och besvarande relativt lågt, endast 13 stycken.

När det gäller planremisserna var nämnden aktiv i samrådsskedet och yttrade sig på totalt 9 planremisser. Dessutom påbörjades 5 startmöten. Trots denna aktivitet går det inte att se någon tydlig trend när det gäller planremisserna.

Verksamhetsresultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	Mars 2023	Mars 2024	Mars 2025
Antal inspektioner/platsbesök	160	201	219
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	78	83	119
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	92	61	99
Ärendebalans ¹ tillståndsansökningar	-14	+22	+20
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	28	35	29
Antal bygglovsremisser	20	24	13
Antal klagomål	1	3	5

¹ Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Områdesskydd	Mars 2023	Mars 2024	Mars 2025
Antal ansökningar	20	13	14
Antal beslut i ansökningsärenden	Ny 2024	9	6
Ärendebalans ²	Ny 2024	+ 4	+8
Antal beslut i tillsynsärenden	Ny 2024	3	2
Antal remisser	8	6	7
Antal nya klagomål	0	3	4

Samhällsbyggnad (detaljplaner och program)	Mars 2023	Mars 2024	Mars 2025
Antal startmöten	8	6	5
Antal yttranden samråd	1	6	9
Antal yttranden granskning	1	6	5

Sammanfattande bedömning

Tillsynsverksamheten avseende enskilda avlopp har bedrivits i enlighet med plan. Under mars månad genomfördes inspektioner av 120 minireningsverk och den mer omfattande tillsynen av äldre markbaserade avlopp inleddes i april.

Inkommande ärenden, främst ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp, har ökat och överstiger nu prognosticerade nivåer. Antalet meddelade tillstånd till nya avlopp ligger i linje med planerade mål, till och med något högre. Dock har den ökade antalet inkommande ärenden medfört att gapet mellan inkomna ansökningar och fattade beslut har ökat.

Vad gäller bygglovsremisser har en tydlig minskning kunnat konstateras, medan antalet planremisser ligger i linje med tidigare års nivåer. Planeringen av tillsynen av strandskydd har påbörjats avseende den nya sträcka där tillsyn ska ske i september.

² Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Den kommunala lantmäterimyndigheten är en fristående myndighet under miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut inom den kommunala lantmäterimyndigheten fattas av respektive förrättningslantmätare, utan delegation från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Detta regleras i Fastighetsbildningslagen.

Den kommunala lantmäterimyndigheten ansvarar för all fastighetsbildning inom Uppsala kommun och jobbar med allt från små avstyckningar till stora anläggningsförrättningar. Myndigheten ansvarar också för att uppdatera kommunens kartor vid bildande eller ombildande av fastigheter och för att bland annat lägga in rättigheter, såsom servitut för exempelvis väg och avlopp, i kommunens kartor.

Fokus 2025

- Korta väntetiderna samt minska ärendebalansen.
- Öka effektiviteten i handläggningen av förrättningar, genom att förbättra organisationen
- Förbättra kvaliteten på registerkartan, vilket är en del av ett större projekt som drivs av Lantmäteriet (den statliga myndigheten).

Förrättningar

Myndigheten fattade färre beslut än planerat under perioden, men fler än samma period förra året. En del tid har fortsatt behövt läggas på äldre större förrättningar, som ännu inte kommit till beslut.

Under 2024 infördes ett nytt arbetssätt med en förrättningsassistent. Under perioden har tid lagts på fortsatt introduktion av förrättningsassistenten och det har börjat synas resultat i myndighetens effektivitet och antal beslut.

Inkommande ansökningar

Antalet inkomna ansökningar om lantmäteriförrättningar har vänt upp igen under perioden och är nu på samma nivå som under 2023. Det är fortfarande för tidigt för att utläsa någon tydlig trend för om marknaden som helhet är på väg uppåt.

Inkommande remisser

De remisser som inkommer till myndigheten är remisser om detaljplaner från Plan- och byggnadsnämnden. Myndigheten svarade på samtliga remisser.

Uppdrag från Lantmäteriet

Arbetet med förbättringar i registerkartan har genomförts löpande enligt den plan som skickats in till Lantmäteriet. Arbetet följs upp löpande av Lantmäteriet.

Verksamhetsresultat

Kommunala lantmäterimyndigheten	Mars 2023	Mars 2024	Mars 2025
Förrättningar	Antal	Antal	Antal
Förväntat antal beslut efter mars	75	75	75
Antal fattade beslut	36	36	55
Förväntat antal ansökningar efter mars	75	75	75
Antal inkomna ansökningar	55	45	53
Förväntad nedlagd handläggningstid på helår** (timmar)	-	-	14 700
Nedlagd handläggningstid** (timmar)	-	-	3170
Andel utförd debiterbar förrättningstid av planerad på helår	-	-	22 %
Ärendebalans³	Antal	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	270	270	270
Aktuell ärendebalans		308	264
Nyckeltal			
Handläggningstid (veckor) ⁴	78	110	77
Väntetid (veckor) ⁵	44	52*	36
Väntetid (veckor) prio 1-ärenden	-	-	24
Väntetid (veckor) prio 2-ärenden	-	-	36
Äldre pågående ärenden ⁶	13	12	8

*Förändrat sätt att mäta väntetid jämfört med tidigare år.

**Nytt mätetal 2025

³ Samtliga ärenden som handläggs, eller är möjliga att handläggas.

⁴ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte.

⁵ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

⁶ Innefattar pågående ärenden som är äldre än fem år.

Sammanfattande bedömning

Antalet fattade beslut ligger högre under perioden än jämfört med tidigare år, vilket bland annat beror på en stabil bemanning i kombination med fokus på avslut. Myndigheten har också beslutat i några av de äldre ärenden som varit mycket tidskrävande. Tid som nu istället kunnat läggas på nyare ärenden.

Under perioden har arbetssättet med enhetsledare på myndigheten utvecklats vidare, vilket lett till ökat stöd både för avdelningschef och övriga medarbetare på myndigheten.

Väntetiden har sjunkit under perioden och förväntan är att den kommer fortsätta nedåt under resten av året.

Enheten för livsmedelskontroll

Nämnden ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen, upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2025

- Att planen för planerad kontroll genomförs.
- Utföra kontroll av de operativa mål⁷ som berör Uppsala.
- Utreda/upptäcka livsmedelsfusk och samverka mot illegal verksamhet.
- Genomföra gemensam provtagning enligt plan tillsammans med Mitt miljösamverkan.
- Genomföra provtagning gällande förekomst av antibiotikaresistenta bakterier i kött från gris och kött från nöt.
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten.
- Utveckla livsmedelskontrollen så att den blir mer verkningsfull.
- Att handlägga RASFF⁸, klagomål och misstänkta matförgiftningar.
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår.
- Fortsätta utveckla arbetssätt för efterhandsdebitering av livsmedelskontroll.
- Utveckla arbetssätt för och påbörja användning av digital kontroll.

Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan

De gemensamma målen för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige finns i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Det finns fyra övergripande mål och till varje övergripande mål finns en önskad effekt.

Livsmedelsverket har fastställt 20 operativa mål för livsmedelskontrollen 2023–2025, varav 17 berör de kommunala kontrollmyndigheterna, som bryter ner och konkretiserar de övergripande målen inom områdena:

- Säkert dricksvatten
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker
- Information i livsmedelskedjan

Nämnden utför kontroll av de operativa målen och bidrar på så sätt till en likvärdig och riskbaserad kontroll.

⁷ Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

⁸ RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Riskklassning och kontroll enligt ny frekvens

Från och med 1 januari 2024 sker livsmedelskontrollerna enligt en ny fastställd kontrollfrekvens för varje livsmedelsanläggning. Den är framtagen från en nationell modell för riskklassning där frekvensen främst styrs av vilken omfattning och vilka aktiviteter verksamheten har, dessutom tas hänsyn till tidigare kontrollresultat. Kontrollfrekvensen ses regelbundet över så att den stämmer överens med verksamheten.

Efterhandsdebitering av kontroll

Avgiften för livsmedelskontroll ska bekostas av respektive livsmedelsverksamhet. Från och med 1 januari 2024 debiteras all livsmedelskontroll efter att den utförts. Det innebär att ett beslut om avgift behöver göras i varje enskilt tillsynsärende, till skillnad mot tidigare då den planerade kontrollen debiterats via årliga avgifter. Efterhandsdebiteringen innebär ökad administration.

Kontroller

Under januari till mars har den planerade kontrollen löpt på enligt plan och det har gjorts 253 planerade kontroller. Antalet uppföljande kontrolltimmar har varit 280 timmar vilket är betydligt fler än planerat.

Nämnden har under perioden börjat använda av digitala verktyg vid kontrollerna. Det innebär att inspektören under besöket kommer åt de uppgifter som finns i diariesystemet om den anläggning som ska kontrolleras. Det ger en bättre service till verksamhetsutövaren och innebär att kontaktuppgifter och underlag för till exempel riskklassning kan ändras direkt i samband med kontrollbesöket. För inspektören underlättas arbetet då checklistor anpassade för kontrollbesöket finns tillgängliga och resultatet från kontrollen kan dokumenteras direkt.

Livsmedelskontroll	Mål för 2025 (helår)	Genomförd kontroll per 31 mars 2025	
		Utfall	Andel av planerat för helår
Planerade kontrollbesök	1 050 besök, motsvarande 4 200 kontrolltimmar	253 besök 1020 timmar	24% 24%
Uppföljande kontrollbesök	600 timmar	280 timmar	47%

Inkommande ansökningar och anmälningar

Prognosen på helår är att cirka 200 livsmedelsanläggningar kommer att registreras under året. Under perioden januari till mars har det inkommit 73 registreringar vilket är betydligt fler än förväntat. Registreringarna handläggs numera av inspektörer på livsmedelskontrollen istället för att handläggas av förvaltningens administrativa enhet.

Antalet kontrollbesök på nya livsmedelsanläggningar ligger i fas med planen på 200 besök under året. Förutom kontroll ingår vid förstaårskontroll också särskilda informationsinsatser som finansieras av kommunbidrag.

Nya livsmedelsanläggningar/ägarbyten	Antal januari-mars		
	2023	2024	2025
Inkomna registreringar	53	45	73
Antal kontrollbesök på nya anläggningar	48	47	46

Inkommande remisser och klagomål

Under januari till mars har 136 matförgiftningsärenden inkommit vilket är färre än motsvarande period 2024, men över förväntat antal för 2025. Dessa utgör 45 procent av det antal som beräknas inkomma under 2025. En orsak till att antalet ärenden ökat markant jämfört med år 2023 är att det sedan 2023 finns en e-tjänst för medborgarna att anmäla misstänkta matförgiftningar vilket gjort det enklare att anmäla. Varje klagomål registreras också som ett ärende i e-tjänsten, till skillnad mot 2023 när varje registrering gjordes manuellt och ett ärende kunde ha flera klagomålshändelser.

Antalet inkomna produktlarm (RASFF) har varit i nivå med motsvarande period förra året och enligt förväntat antal för perioden jan-mars. Antalet övriga klagomålsärenden har varit fler än 2024 och även fler än förväntat för perioden jan-mars.

Antalet kontrollbesök med anledning av klagomål och matförgiftningar har varit 20 stycken. Totalt har cirka 160 timmar använts till att handlägga klagomålsärenden varav 45 timmar varit debiterbara. De debiterbara timmarna motsvarar 60 % av planerat antal för 2025.

Det inkommer en handfull remisser per år. De berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Under årets början har avdelningen besvarat en remiss som inkom slutet av 2024.

Klagomål och remisser	Antal januari-mars		
	2023	2024	2025
Inkomna matförgiftningsärenden	92	178	136
Inkomna RASFF och produktåterkallelser	8	10	12
Övriga inkomna klagomålsärenden	11	28	37
Kontrollbesök med anledning av klagomål	14	17	20 tillsynshändelser, totalt 160 h varav 45 debiterbara
Inkommande remisser	2	2	0

Verksamhetsresultat

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl under årets första månader. I jämförelse med motsvarande period förra året har det i år gjorts fler planerade kontrollbesök och årsplanen följs. Antalet matförgiftningsärenden har varit färre än motsvarande period 2024, men över förväntat antal för 2025

Antalet beslut om förbud och förelägganden, ligger på samma nivåer som föregående år. Detta som en följd av att kontrollen sedan 1 januari 2024 utförs enligt livsmedelsverkets rekommenderade kontrollprocess vilket resulterat i att fler kontroller leder till beslut om åtgärder och uppföljande kontroller. Före 2024 gjordes uppföljande kontroller i större utsträckning i samband med nästa planerade kontrolltillfälle.

Antalet äldre ärenden ligger i nivå med tidigare år på 10 ärenden äldre än 18 månader.

Under perioden januari till mars har antalet avregistreringar varit 54 stycken vilket är förväntat antal för perioden.

Uppföljning mot plan 2025

Verksamhetsresultat	Mål för 2025**	Utfört jan-mars 2025	Andel av årsplan
Planerade kontrollbesök	1050 besök 4200 timmar	253 besök 1020 timmar	24% 24%
Kontrollbesök på nya anläggningar	200 besök 900 timmar	46 besök 200 timmar	23% 22%
Uppföljande kontroll	600 timmar	280 timmar	47%
Inkommande registreringar	200 ärenden 300 timmar	73 ärenden 92.5 timmar	37% 31%
Avregistreringar	200 ärenden	54 ärenden	27%
Matförgiftningsärenden	300 ärenden	136 ärenden	45%
RASFF och produktåterkallelser	50 ärenden	12 ärenden	24%
Övriga klagomålsärenden	100 ärenden	37 ärenden	37%
Kontroll med anledning av klagomål	75 timmar	45 timmar	60%

**med timmar avses debiterbara timmar

Jämförelsesiffror 2023–2025

Övriga Verksamhetsresultat livsmedel	Januari till mars 2023	Januari till mars 2024	Januari till mars 2025
Totala antalet kontrollbesök	594	364	-*
-varav besök planerad kontroll	485	230	253
-varav första besök	48	47	42
-varav uppföljande kontroll	50 besök	70 besök	276 timmar
-varav kontrollbesök med anledning av klagomål	14	17	20
Antal föreläggande	2	31	38
Antal beslut om förbud	5	11	7
Antal beslut om livsmedelssanktionsavgift ⁹	1	0	7
Antal pågående ärenden som är äldre än 18 månader	9	10	10
Antal beslutade avregistreringar	93	46	54

**det är inte möjligt att följa upp totala antalet besök, eftersom att det ibland inte är ett besök utan istället en granskning av handlingar som gjorts. Mer rättvisande är att jämföra nedlagd tid.*

Sammanfattande bedömning

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl under årets första månader. Det har även fungerat bra med handläggning av administrativa ärenden så som registreringar och avregistreringar. Antalet beslut om åtgärd ligger i nivå med motsvarade period 2024. Antalet uppföljande kontroller mäts numera i tid och har under årets början varit fler än planerat.

De fokusområden som prioriterats den första tertialen har varit planerad och händelsestyrd kontroll, arbete mot livsmedelsfusk, provtagning inom SVARM (Sveriges övervakning av antibiotikaresistens i djur och livsmedel) och miljösamverkan, samsyn kring debitering av kontrolltid, samt påbörjat användandet av digitala verktyg i samband med kontrollbesök.

⁹ Livsmedelssanktionsavgifter infördes i lagstiftningen 1 januari 2019

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också för tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt spellagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarsfull alkoholservering och ansvarsfull försäljning av tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter, lotterier, folköl och receptfria läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning samt inre och yttre tillsyn.

Fokus 2025

- Verka för en ansvarsfull alkoholservering
 - Genomföra plan för inre tillsyn.
 - Handlägga ansökningar om serveringstillstånd skyndsamt och säkert.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn hos serveringsställen.
 - Erbjuder krogpersonal utbildning i ansvarsfull alkoholservering.
- Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning
 - Handlägga ansökningar om tobakstillstånd skyndsamt och säkert.
 - Genomföra plan för inre tillsyn på befintliga tobaksförsäljare.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn hos tobaksförsäljare.
 - Genomföra kontrollköp.
- Handläggning av registreringslotterier.
- Verka för ansvarsfull försäljning av receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett och folköl.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn inom butiksledet.

Tillsyn

Arbetet löpte på enligt plan i samtliga led. Planen för helåret på 300 tillsynsbesök på serveringsställen bedöms som genomförbar.

I den inre tillsynen kommer förfrågningar till Polismyndigheten skickas. Samverkan med Skatteverket har fortsatt försvårats på grund av deras omorganisation och sekretessfrågor. Planen för den inre tillsynen bedöms ändå som genomförbar.

Under perioden januari-mars har ett företag erhållit en erinran och ett en varning. Två tillstånd har återkallats.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförbar. Likaså tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett och folköl.

I den inre tillsynen kommer förfrågningar att skickats till Polismyndigheten enligt plan. Ekonomiska kontroller av att tobaksförsäljarna inte förekommer med skatteskulder görs löpande.

Tillståndsenheten	Planerad tillsyn 2025 (på helår)	Genomförd tillsyn per 31 mars 2025	
		Antal	Andel av planerat för helår
Tillsynsbesök (yttre tillsyn) på serveringsställen	300	92	31 %
Antal tillsynsbesök på serveringsställen i tillsynsklass 1 och 2 ¹⁰ .	180	44	25 %
Tillsynsbesök inom detaljhandel (receptfria läkemedel, tobak, e-cigarettor och folköl) inklusive kontrollköp	140	71 (inkl. kontrollköp)	50 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Tillsyn ute på fältet är inte den huvudsakliga uppgiften för tillståndsenheten, utan den inre tillsynen och handläggning av inkommande ansökningar och anmälningsärenden är det som tar mest tid i anspråk. Anmälan om förändrade ägarförhållanden är ett exempel på vanligt ärende. Under perioden januari-mars har 18 anmälningar om förändrade ägarförhållanden inkommit och 8 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd inklusive ansökningar om ändrat tillstånd.

När nya ansökningar om alkoholtillstånd till allmänheten eller stadigvarande servering till slutna sällskap kommer in görs alltid en utredning. Bland annat görs en lämplighetsprövning av den eller de som söker serveringstillstånd (inklusive kunskapsprov).

För att få sälja tobaksvaror måste en ansökan om tillstånd för försäljning göras. En lämplighetsprövning och utredning görs av de som söker tobakstillståndet.

Arbetet löpte på enligt plan.

Inkommande remisser och klagomål

Till tillståndsenheten inkommer normalt enbart ett par remisser per år. Dessa berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Det händer också att andra myndigheter ställer frågor om en verksamhet uppfyller några formella krav.

Enbart en handfull klagomål från allmänheten inkommer per år. Vanligaste typen av klagomål rör butiker som den klagande anser säljer tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor eller tobak till minderåriga.

¹⁰ Till tillsynsklass 1 och 2 hör nöjeskrogar och större pubar. De ska ha 2–4 tillsynsbesök per år enligt tillsynsplanen.

Verksamhetsresultat

Tillståndsenheten	Januari till mars 2023	Januari till mars 2024	Januari till mars 2025
Totala antalet gällande stadigvarande serveringstillstånd	327	333	326
Antal anmälningar om förändringar av PBI ¹¹	12	22	18
Antal öppnade tillsynsärenden serveringstillstånd	7	14	22
Antal inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd (inklusive ändringar)	13	22	13
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	105	97	92
Totala antalet gällande tobakstillstånd	142	140	140
Antal tillsynsbesök tobak och folköl	24	63 (inkl. 44 Kontrollköp)	71 (inkl. kontrollköp)
Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	14	10	15
Sanktioner serveringstillstånd ¹² Erinran/varning/återkallelse	2/0/1	4/1/0	1/1/2
Sanktioner tobakstillstånd ⁴ Varning/återkallelse	0/0	0/0	0/0
Antal tillsynsärenden detaljhandel	1	0	8

¹¹ PBI står för Personer med Betydande Inflytande i bolaget. Det är de personer som har gått in med pengar (finansiärer), sitter i styrelsen, har firmateckningsrätt eller är ägare av företaget.

¹² Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få antingen en erinran, det vill säga en mildare form av påpekande, eller en varning. Vid allvarigare förseelser kan serveringstillståndet återkallas.

⁴ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få en varning. Vid allvarigare förseelser kan tobakstillståndet återkallas.

Sammanfattande bedömning

Arbetet har fungerat bra under våren. Planen för tillsyn av serveringstillstånd på helåret bedöms som genomförbar, både inre tillsyn och 300 tillsynsbesök på serveringsställen. Under perioden januari-mars har ett företag erhållit en erinran och ett en varning. Två tillstånd har återkallats. Under perioden har fler tillsynsärenden öppnats än motsvarande period tidigare år, detta beror framför allt på brister i ekonomin i verksamheterna på grund av det ekonomiska läget.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförbar. Likaså övriga tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl.

Viktiga händelser på miljöförvaltningen

Arbete med verksamhetsutveckling

Under perioden har nämnden fortsatt att arbeta med att effektivisera tillsyn, kontroll och förrättningar. En viktig del i detta arbete är utvecklingen av uppföljningsverktyg anpassade till verksamhetens behov. I samarbete med en konsult har nämnden inlett arbete med att utveckla rapporter i Power BI för enheten för livsmedelskontroll. Arbetet syftar till att skapa rapporter som ger bättre insyn och möjlighet till uppföljning av verksamhetens mål. Arbetet beräknas vara klart under våren och de lärdomar som dras från detta arbete kommer att ligga till grund för framtida utveckling av rapporter inom andra områden.

Nämnden har också fortsatt att medverka i kommunens gemensamma projekt rörande en gemensam digital AI-assistent för offentlig sektor (Svea). Under perioden har förvaltningen ökat sin förståelse för och kunskap om AI som teknik, samt hur AI-assistenter som Svea kan tillämpas i olika verksamhetsprocesser och arbetsmoment. Det pågående testandet av AI-assistenten kommer fortsätta under hela 2025.

Utvecklingen av digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete har också fortsatt. Bland annat har upphandlingen av ett verksamhetssystem för livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd och VA samt administrativa enheten inletts. Förvaltningen har fått en upphandlare tilldelad sig. Initiala planeringsmöten har genomförts för att planera upplägget för upphandlingen under året.

Nämnden har också deltagit i det kommungemensamma projektet Digital Företagsservice, som syftar till att förenkla vardagen för företagare i Uppsala kommun. Projektet innebär att ett digitalt "skyltfönster" kommer att lanseras, där befintliga tjänster och information paketeras på ett sätt som underlättar interaktionen mellan företagare och kommunen. Utöver detta pågår också revidering av befintliga e-tjänster för att göra dem tydligare och mer användarvänliga.

Nämnden har fortsatt att arbeta med att stötta utökad användning av GIS (Geografiska Informationssystem) inom organisationen. Under perioden har förvaltningens olika GIS-samordnare haft ett avstämningsmöte med representanter från GIS IT inom kommunen för att planera det framtida samarbetet och säkerställa en effektiv användning av GIS-resurser inför året.

Beredskap och säkerhet

Nämnden arbetar sedan flera år tillbaka aktivt med beredskap för allvarliga störningar. Beredskapssamordnare har deltagit i utbildningar och nätverk och påbörjat arbete med kontinuitetshantering samt planering för utbildning och övning av förvaltningens medarbetare.

Nämnden var genom sin utökade beredskapsfunktion nåbar dygnet runt, alla dagar, för att bistå vid exempelvis olyckor med potentiell påverkan på miljö och hälsa. De vanligaste händelserna är dieselutsläpp och bränder. Under perioden har nämnden hanterat tre händelser.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande.

NKI-resultat

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service för sina invånare och verksamheter. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan verksamhetsutövare och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), för att fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden. Undersökningen omfattar sex områden (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, effektivitet) som speglar de mest väsentliga delarna av kommunens service i myndighetsärenden.

NKI-resultat för 2024 presenterades i april 2025. Förvaltningen kommer att analysera resultatet och ta fram handlingsplaner.

- NKI (företagsärenden) för Miljöskydd uppgår till 67, vilket är en godkänd nivå. Resultatet innebär en positiv utveckling jämfört med föregående år (år 2023: NKI 65).
- NKI (företagsärenden) för Hälsoskydd inklusive enskilda avlopp uppgår till 77, vilket är en hög nivå. Resultatet visar dessutom på en positiv utveckling över tid (år 2023: NKI 72).
- NKI (företagsärenden) för Livsmedelskontroll uppgår till 77, vilket är en hög nivå. Resultatet ligger något lägre än föregående mätning (år 2023: NKI 79).
- NKI (företagsärenden) för Serveringstillstånd uppgår till 86, vilket är en mycket hög nivå. Resultatet är en återhämtning jämfört med förra året (år 2023: NKI 83).

Lantmäterimyndigheten har tidigare genomfört en egen NKI-mätning i slutet av varje år. Under 2024 genomförde SKR ett pilotförsök med löpande NKI-mätningar även för kommunala lantmäterimyndigheter. Försöket föll väl ut. Kommunala lantmäterimyndigheten i Uppsala kommer därför så snart som möjligt under 2025 att ansluta sig till SKR:s löpande NKI-mätningar.

Medarbetare och ledare

Arbetsmiljöansvar

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp digitalt i ett av kommunens system. Helårsuppföljningen av 2024 färdigställdes under mars 2025 och arbetsgivaren har presenterat resultatet för samverkansgruppen. Rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet till nämnden kommer att ske under april månad.

Medarbetarundersökningen

Årets medarbetarundersökning besvarades under mars 2025. I mitten av april kommer chefer få resultatet utskickat. Efter analys av resultat i ledningsgruppen kommer återkoppling ske i samverkan och skyddskommitté samt i nämnd. Resultatet kommer också att presenteras i medarbetargrupperna och handlingsplaner kommer att upprättas.

Arbetsskador och tillbud

Miljöförvaltningen har få arbetsskador och tillbud historiskt. Hittills i år har ett tillbud rapporterats och inga arbetsskador. Arbetsskador och tillbud rapporteras löpande till skyddskommittén under samverkansmöte samt att dialog förs om arbetsmiljön.

Sjukfrånvaro

Miljöförvaltningen har låg andel sjukfrånvaro historiskt. Hittills i år har sjukfrånvaron legat något högre i februari jämfört med januari, mot våren brukar vi se en nedåtgående trend som vi följer löpande. Sjukfrånvarostatistik rapporteras löpande till skyddskommittén under samverkansmöte samt att dialog förs om arbetsmiljön.

Chef- och ledarskap

Avdelningschefer som ännu inte genomfört Lead forward kommer att erbjudas det under kommande år utifrån behov, under 2024 har ingen chef genomfört Lead forward. Lead forward är en strukturerad metod för ledarutveckling. Metoden innebär utveckling i samarbete med varje chefs medarbetare.

Chefer inom förvaltning erbjuds att delta i "Backstage", ett strukturerat samtalskoncept för ledarutveckling inom Uppsala Kommun. För 2025 deltar två chefer från förvaltningen.

Under den löpande medarbetardialogen tar chef upp möjlighet till kompetensutveckling, exempelvis utbildningen "Nyfiken på ledarskap", eller "Ledarlabbet". Detta för att jobba aktivt mer ersätter planering för förvaltningen.

Arbetsgivaren har inlett arbete under 2024, som även pågår under 2025, för att skapa bättre arbetsmiljö och förutsättningar för chefer och medarbetare i deras uppdrag. Som ett led i det har förvaltningen beslutat införa befattningarna enhetsledare och samordnare.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Förvaltningen har tagit fram och beslutat en kompetensförsörjningsplan utifrån kommunens riktlinjer. Utifrån kompetensförsörjningsplanen pågår ett antal aktiviteter för 2025. Förvaltningen kommer att fortsätta samarbete med högskolor och universitet. Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare. Dialog förs om hur förvaltningen kan nå ut genom sociala media, hemsidan, examensjobb, mässor med mera.

Kommunikation

Kommunikationsarbetet har under perioden haft fokus på införandet av ett nytt intranät, nya lokala avfallsföreskrifter och översyn av nämndens information, tjänster och sidor på uppsala.se

I nämndens verksamhetsplan finns kommunikationsåtgärder. Utöver att arbeta med dessa så stöttade kommunikationsstaben chefer och avdelningar löpande under perioden.

Internkommunikation

Internkommunikation är ett prioriterat område för förvaltningen. Hörnstenarna i förvaltningens internkommunikation är intranätet, kanalplaner och förvaltningens veckomöten.

Under perioden har förvaltnings nya intranät tagit form. Nya sidor har byggts upp och fyllts med information. Fokus har varit på att skapa sidor om förvaltningens organisation och uppdrag. Övriga sidor adderas på löpande efter behov.

Förvaltningens kanalplan har uppdaterats för att förtydliga gränsdragning mellan nya intranätet och Teams. För att förenkla kommunikation och informationsutbyte inom förvaltningen har ett förvaltningsteam skapats på Teams. Där finns ett flertal kanaler baserat efter ämne och medlemmar/målgrupp.

Nämnden hade två informationsmöten med livesändning från kommunens nya studio. Det var informationsmöten till samtliga skolverksamheter inför kommande skoltillsyn.

Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se

Ett områdesteam har skapats med uppdraget att se över information och tjänster som nämndens kunder nyttjar. Teamet består av en person från varje avdelning från förvaltningen tillsammans med förvaltningskommunikatör och en grupp från webbenheten på kommunikationsstaben. Uppstartsmöte genomfördes under mars månad.

Under perioden fick många sidor uppdaterade texter, informationsblad och blanketter. Exempel på nya sidor och blanketter är information om döda djur, kvicksilversanera på tandvårdskliniker, inspektion på förskola och skola, tillsyn av minireningsverk, information om radonmätning och anmälning av enskilda avlopp.

De nya lokala avfallsföreskrifterna medförde att information om hur trädgårdsavfall ska hanteras har uppdaterats, likaså information om kompostering, förpackningsavfall, spridning av slam på åkermark och farligt avfall.

Ny sida om hur du kompletterar dina e-tjänster finns nu på uppsala.se. Det är information om en e-tjänst där kunder kan hantera och följa sina aktiva ärenden och även kommunicera med handläggare på förvaltningen.

Press/media

Förvaltningen hade 12 kontakter med media under perioden. En del av dessa resulterade i artiklar, till exempel att en mus hade bajsat på en förskola och att restaurangbesökare hade insjuknat i vinterkräksjuka efter besök på en välkänd restaurang och på en sushirestaurang.

Rapporteringen om PFAS runt Ärna resulterade i många artiklar om hur de boende påverkats vilket resulterade i samtal och frågor från media och oroliga boende.

I några kontakter med media blev nämnden en "expertmyndighet" som svarade på frågor och gav kunskap till media utan att det resulterade i någon publicitet.

Extern information och material

Löpande arbete genomfördes med att se till att nämndens informationsmaterial är lättillgängligt och lättförståeligt.

Nämnden har haft inlägg i sociala medier. På Facebook hade nämnden kampanj med en film som visar dumpat avfall. Syfte var att få in tips från allmänheten på dumpat avfall i naturen. Inlägget hänvisade till en nyskapad informationssida.

Till externa event finns det nu en montervägg med två olika budskap att nyttja. På den nationella vatten och avloppskonferensen (VAK) som hölls i Uppsala i mars hade nämnden en monter tillsammans med Uppsala Vatten och Avfall AB. Även stadsbyggnadsförvaltningen var representerade i montern.

Nämnden deltog vid arbetsmarknadsmässan "Biodagarna" i början av april. Det var 150–200 naturvetare och biologistudenter som fick möjlighet att möta förvaltningens inspektörer och ställa frågor. En viktig målgrupp för framtida rekryteringar.

Under perioden publicerades två nyheter på uppsala.se där nämnden var avsändare. Nyheterna handlade om de nya lokala avfallsföreskrifterna och hur trädgårdsavfall ska hanteras.

Resultat för miljöförvaltningens verksamheter

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningens avdelningar 2025 med 2023 och 2024 som jämförelse. Under avsnittet *Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden* återfinns förklaringar till hur intäkter och kostnader fördelas över året för alla avdelningarna samt en redovisning av nämndens totala resultat för perioden.

Under perioden januari-mars uppgick de totala taxeintäkterna till 15,5 miljoner kronor och kommunbidraget till 7,5 miljoner kronor. Avgiftsfinansieringsgraden förändras över året allteftersom intäkter och kostnader blir bokförda. En rättvisande bild av avgiftsfinansieringsgraden kan därför ges först vid årsbokslutet. Fakturering av årsavgifterna påverkar även utfallet då datum för fakturering skiljer sig åt mellan räkenskapsåren.

TOTALT	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	18,2	12,7	15,5
Kommunbidrag, mnkr	8,1	7,7	7,5
Kostnader, mnkr	-21,7	-23,1	-23,9
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-10,4	-10,9	-11,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	84%	55%	65%
Miljöskyddstillsyn	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	3,8	4,1	4,2
Kommunbidrag, mnkr	1,7	1,7	1,7
Kostnader, mnkr	-3,6	-3,4	-4
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-1,6	-1,5	-1,7
Avgiftsfinansieringsgrad*	106%	121%	105%
Enskilt vatten och avlopp, områdesskydd samt samhällsbyggnad och miljöövervakning	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	2,8	1	1,2
Kommunbidrag, mnkr	1,8	1,5	1,7
Kostnader, mnkr	-3,6	-3,2	-3,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-1,6	-1,4	-1,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	78%	31%	34%
Hälsoskydd	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	0,6	0,4	0,4
Kommunbidrag, mnkr	1,5	1,5	1,5
Kostnader, mnkr	-3	-3,2	-3,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-1,3	-1,4	-1,6
Avgiftsfinansieringsgrad*	20%	13%	11%

Kommunala lantmäterimyndigheten	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	2,1	5,7	5,1
Kommunbidrag, mnkr	0,8	1	0,9
Kostnader, mnkr	-5,1	-7,1	-6,8
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2,2	-2,9	-2,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	41%	80%	75%
Livsmedelskontroll	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	7,3	0,9	2,6
Kommunbidrag, mnkr	1,5	1,3	1,1
Kostnader, mnkr	-4	-3,7	-3,6
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2	-1,7	-1,6
Avgiftsfinansieringsgrad*	183%	24%	72%
Tillståndsenheten	23-mar	24-mar	25-mar
Taxeintäkter, mnkr	1,6	0,6	2
Kommunbidrag, mnkr	0,1	0,1	0,1
Kostnader, mnkr	-1,6	-1,7	-1,9
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-0,8	-0,7	-0,8
Avgiftsfinansieringsgrad*	100%	35%	105%

* Avgiftsfinansieringsgraden utgörs av avgifter dividerat med verksamhetens kostnader.

Uppföljning av indikatorer

Uppföljning av indikatorer sker huvudsakligen i augustiuppföljningen och årsbokslutet, då årets data finns tillgängliga.

Tabell 1: Indikatorer till fokusmål 3 Uppsala ska leda klimatomställningen.

*För att klara miljökvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridanden inte överstiga 35 för PM10 och 7 för NO₂. Mätpunkt: Kungsgatan.

Källor: Luftkvalitet: Stockholm Luft- och Bulleranalys (SLB).

Indikator	2021	2022	2023	2024	2025 (jan- mars)	Mål
Luftkvalitet i centrala Uppsala						
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)*	4	12	11	6	3	0
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)*	2	2	0	0	0	0

Kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag

Liksom tidigare år var uppföljningen i mars/april förenklad i syfte att avlasta verksamheterna. Fokus centralt i kommunen var att bibehålla de viktiga delarna för kontinuiteten och få underlag till analys. Kommunfullmäktige begärde inte in rapportering på åtgärder, uppdrag och inriktningsmål per april. Nämnderna skulle endast rapportera eventuella större avvikelser på leveransförmågan utifrån verksamheternas basuppdrag samt uppdrag i Mål och budget utifrån perspektiven ekonomi, personal och verksamhet. Nämndens verksamhet följer till stor del plan. Tillsyn av miljöfarliga verksamheter är dock försenad. Nämnden har dels lagt tid på att avsluta äldre pågående ärenden, dels på att hantera nya inkommande ärenden samt introducera nya medarbetare.

Nämndens svar nämndbehandlades 15 maj 2025.

Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden redovisar ett underskott för perioden januari till och med mars om 0,7 miljoner kronor, vilket är 2,7 miljoner kronor lägre än periodens budget.

Resultatet visar även lägre verksamhetskostnader om 0,8 miljoner kronor jämfört med periodens budget, vilket beror på lägre personalkostnader och övriga tjänster.

Resultatet är för övrigt enligt plan och intäkterna består av fakturering för livsmedelskontroll, tillsyn utifrån miljöbalken och förrättningsavgifter.

Politisk verksamhet

Den politiska verksamheten redovisar ett resultat i balans för perioden vilket är i linje med budget.

Prognosen i mars indikerar på ett underskott på 0,1 miljoner kronor på helår.

Administrativa enheten

Den administrativa enheten redovisar ett resultat i balans vilket är i linje med budget samt helårsprognos.

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen redovisar ett positivt resultat om 1,9 miljoner kronor för perioden, vilket är 1,1 miljoner kronor lägre än budget för perioden.

Prognosen i mars indikerar på ett underskott på 0,5 miljoner kronor på helår.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Avdelningen redovisar ett negativt resultat om 0,6 miljoner kronor för perioden.

Verksamhetskostnaderna uppgår till 3,5 miljoner kronor vilket är i linje med periodens budget.

Prognosen i mars indikerar på ett resultat i balans på helår.

Avdelningen för hälsoskydd

Avdelningen redovisar ett negativt resultat om 1,6 miljoner kronor för perioden.

Verksamhetskostnader för perioden uppgår till 3,5 miljoner kronor och är lägre med 0,2 miljoner kronor jämfört med periodens budget.

Prognosen i mars indikerar på ett positivt resultat på 0,1 miljoner kronor på helår.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Myndigheten redovisar ett negativt resultat om 0,7 miljoner. Avvikelsen härrör från förrätningsintäkter där större arbeten inte kommit till avslut än. När dessa arbeten vunnit laga kraft bedöms intäkterna komma i kapp budgeten.

Verksamhetskostnaderna uppgår till 6,8 miljoner kronor vilket är 0,4 miljoner kronor lägre än periodens budget.

Prognosen i mars indikerar på ett resultat i balans på helår.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten redovisar ett positivt resultat om 0,1 miljoner kronor för perioden.

Intäkterna uppgår till 2,6 miljoner kronor och verksamhetens kostnader uppgår till 3,6 miljoner kronor.

Prognosen i mars indikerar på ett positivt resultat 0,1 miljoner kronor på helår.

Tillståndsenheten

Enheten redovisar ett positivt resultat på 0,2 miljoner kronor.

Intäkterna uppgår till 2 miljoner kronor och verksamhetens kostnader uppgår till 1,9 miljoner kronor.

Prognosen i mars indikerar på ett positivt resultat på 0,4 miljoner kronor på helår.

Tabell ekonomiskt resultat och prognos (mnkr)

	Utfall 250331	Budget 250331	Avvikelse	Helårs- prognos	Helårs- budget
Taxor och avgifter	15,5	19,1	-3,6	67,5	69,2
Försäljning verksamhet och entreprenader	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Kommunbidrag	7,5	7,5	0,0	29,9	29,9
Erhållna bidrag	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4
Summa intäkter	23,2	26,6	-3,4	98,0	99,5
Internt fördelade kostnader	-5,4	-5,4	0,0	-21,5	-21,5
Lön och PO-pålägg	-17,2	-17,4	0,2	-68,6	-70,1
Övr. pers. kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokalkostnader	-0,1	-0,1	0,0	-0,3	-0,3
Övr. verksamhetskostnader	-1,2	-1,8	0,6	-7,6	-7,6
Transfereringar, avskrivningar och finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-23,9	-24,7	-0,8	-98,0	99,5
Periodens resultat	-0,7	1,9	-2,6	0,0	0,0